

ประโยค ป.ธ.๘

แปล ไทยเป็นมคธ

สอบ วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘

๑. ชนทั้งหลาย ย่อมตรึงมัดภาณีจากที่นั่น เพราะเหตุที่นั่น ที่นั่น ชื่อว่า เป็นแดนตรึงมัดภาณี ฯ คำว่า แดนตรึงมัดภาณีนั้น เป็นชื่อของด้านภาณี ฯ จริงอยู่ ด้านภาณีนั้น ท่านเรียกว่า ที่เป็นเป็นแดนตรึงมัดภาณี เพราะเหตุที่ชนทั้งหลาย เมื่อไม่เสียภาณี นำสิ่งของอันควรแก่ภาณีออกไปจากที่นั่น ชื่อว่า ตรึงมัดภาณี คือ ยังภาณีของพระราชเจ้าให้พินาศ ฯ ภิกษุผู้มีจิตคิดจะลัก ยังจิตคิดจะลักให้เกิดขึ้นว่า เราจักไม่เสียภาณีแก่พระราชเจ้าจากสิ่งของนี้ แล้วจับต้องสิ่งของนั้นอยู่ เป็นทุกกฏ ฯ หยิบออกจากที่วางไว้ใส่ในย่าม หรือผูกติดไว้กับขาอ่อนในที่ปกปิด ต้องถูลงจัจจย ฯ การที่ให้เคลื่อนจากฐาน ชื่อว่า ย่อมไม่มี เพราะอาหารนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงกำหนดด้วยด้านภาณี ฯ ภิกษุให้เท่าช้างที่ ๒ ล่วงเขตกำหนดด้านภาณีไป ต้องปาราชิก ฯ หลายบทว่า พหิสุงกขณฺฏํ ปาเตติ มีความว่า ภิกษุเห็นว่าราชบุรุษทั้งหลายเผลอ ยืนอยู่ด้านในนั้นแหละ ขว้างสิ่งของไปเพื่อต้องการให้ตกไปด้านนอก ถ้าสิ่งของนั้น เป็นของที่จะต้องตกไปได้แน่นอน พอของนั้นพ้นจากมือ เธอต้องปาราชิก ฯ ถ้าสิ่งของนั้น กระทบตันไม้หรือตอไม้ หรือถูกกำลังลมแรงหอบขึ้นตกเข้าไปข้างในนั้นไปอีก ยังรักษาอยู่ ฯ ถ้าสิ่งของนั้น ตกลงไปที่พื้นดินแล้วกลิ้งเข้ามาข้างในอีก เธอต้องปาราชิกเหมือนกัน ฯ

๒. ก็ การถือวิสสาสะ ย่อมขึ้นอยู่กบองค์ ๓ คือ ผู้เป็นเพื่อนพบเห็นกันมา ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อถือเอาแล้ว เจ้าของพอใจ ๑ ผู้เป็นเพื่อนคบกันมา ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อถือเอาแล้ว เจ้าของพอใจ ๑ ผู้บอกกันไว้ ยังมีชีวิตอยู่ เมื่อถือเอาแล้ว เจ้าของพอใจ ๑ ฯ ส่วนเพื่อนคนใด ยังมีชีวิตอยู่ แต่เมื่อถือเอาแล้ว เขาไม่พอใจ สิ่งของ ๆ เพื่อนคนนั้น แม้ภิกษุถือเอาแล้ว ด้วยการถือวิสสาสะ ก็ต้องคืนให้ ฯ และเมื่อจะคืนให้ ทรัพย์ของผู้ตาย ต้องคืนให้แก่พวกคฤหัสถ์ หรือบรรพชิตผู้เป็นใหญ่ในทรัพย์ของภิกษุนั้นก่อน ฯ

ทรัพย์ของเพื่อนผู้ไม่พอใจ ก็ต้องคืนให้แก่เขานั้นแหละ ฯ ส่วนภิกษุใด พลอยยินดีแต่แรกด้วยการเปล่งวาจาว่า ของๆ ผม ที่ท่านถือเอา ชื่อว่า ทำชอบแล้ว หรือด้วยเพียงจิตตูปบาทเท่านั้น ภายหลังโกรธด้วยเหตุบางอย่าง ภิกษุนั้น ย่อมไม่ได้จะให้นำมาคืน ฯ แม้เธอรูปใดไม่ประสงค์จะให้ แต่ยอมรับทางใจ ไม่พูดอะไร ๆ เลย แม้เธอรูปนั้น ก็ย่อมไม่ได้เพื่อจะให้นำมาคืน ฯ ส่วนภิกษุใดเมื่อเพื่อนภิกษุพูดว่า สิ่งของ ๆ ท่าน ผมถือเอาแล้ว หรือผมใช้สอยแล้ว จึงพูดว่า สิ่งของนั้นท่านถือเอาหรือใช้สอยแล้วก็ตามเถิด แต่สิ่งของนั้น ผมย่อมเก็บไว้ด้วยกรณีะบางอย่างนั้นเทียว ท่านควรทำสิ่งของนั้นให้เป็นปรกติดังเดิม ดังนี้ เธอรูปนี้ ย่อมได้เพื่อจะให้นำมาคืน ฯ บทว่า **ดาวกาลีเก** ความว่า สำหรับภิกษุ ผู้ถือเอาด้วยคิดอย่างนี้ว่า เราจักให้คืน จักทำคืน ไม่เป็นอาบัติ เพราะการถือเอาแม้เป็นการขอยืม ฯ แต่ถ้าสิ่งของที่ภิกษุถือเอาแล้ว ถ้าบุคคลหรือคณะผู้เป็นเจ้าของสิ่งของอนุญาตไว้ว่า ของสิ่งนั้น จงเป็นของท่านนั้นแหละ การอนุญาตอย่างนี้นั้นเป็นการดี ถ้าไม่อนุญาตไว้ไซ้ร้ เมื่อเขาให้นำมาคืน ก็ต้องคืนให้ ฯ

— ◆ —
ให้เวลา ๔ โมง 'ว' ชั่วโมง ๑๕ นาที

เจดีย์ ประโยค ป.๕.๘

แปล ไทยเป็นมคธ

W. H. 12111

๑. สูงกั ตโต หนนตติ สูงกขณั ๑ สูงกขณาสเสต อธิวณั ๑ ตั หิ ยสมา ตโต
สูงการหิ ภาณหิ สูงกั อทตวา นีหรนตา รณโณ สูงกั หนนติ วินาเสนติ ตสมา สูงกขณนติ
วุดตั ๑ เถยยจิตโต อีโต รณโณ สูงกั น ทสสามิติ เถยยจิตตัม อุปาทตวา ตั ภาณหิ
อามสติ ทุกกั ๑ อปิตถจณโต คเหตุวา ถวิกาย วา ปกชิปติ ปฏิจจนนฏจانه วา อูรนา
สทธี พนรติ อุตตจยั ๑ สูงกขณานเน ปริจจินนตตา จานา จาวนั น โหติ ๑
สูง กขณานปริจเจท หุติยั ปาหิ อติกกามเมติ ปาราชิกั ๑ พหิ สูงกขณั ปาเตตติ ราชปริสานั
อณฺณาวีหิตภาวั ปสสิตวา อนโต จิโตว พหิ ปาตนตถาย ชิปติ ตณฺเजे อวสสั ปตนกั
หตถโต มุตตมตเต ปาราชิกั ๑ ตณฺเजे รุกฺเข วา ชาณุมหิ วา ปฎิหตัม พลวาทเวคฺคชิตตัม
วา หุตวา ปุณฺณ อนโตเยว ปตติ รกฺษติ ๑ ตณฺเजे ภูมิมิ ปตติวา วฏฺฏนตัม ปุณฺณ อนโต ปวิสติ
ปาราชิกเมว ๑

(ปฐมสมันตปาสาทิกา ทุลีปาราชิก หน้า ๔๓๖^๔ ๔๓๗)

๒. วิสฺสาสคฺคาโห ปณฺ ทิธี อญฺเฌโห รุหฺติ สนฺทิกฺโข ชีวฺติ คหฺติเต อุตฺตมโน สมนฺต
โธ ชีวฺติ คหฺติเต อุตฺตมโน อาลปิโธ ชีวฺติ คหฺติเต อุตฺตมโนติฯ โย ปณฺ ชีวฺติ น จ คหฺติเต
อุตฺตมโน โหติ ตสฺส สนฺตกํ วิสฺสาสคฺคาเหณ คหิตฺตมปิ ปณฺ ทาทพฺพํฯ ททฺมาเนน จ
มตฺถกธณฺณตฺวา เย ตสฺส ธเน อิสฺสรา คหฺนฺตุวํ ปพฺพชิตฺวา วา เตสํ ทาทพฺพํฯ
อนตฺตมมณฺสสฺส สนฺตกํ ตสฺสเสว ทาทพฺพํฯ โย ปณฺ ปจฺจเมว สฺสฺสจฺจ กตํ ตยา มม สนฺตกํ
คณฺหนฺเตนาติ วจฺเจเกทฺเถน วา จิตฺตูปปาทมคฺเตเนว วา อนฺโมทิตฺวา ปจฺจา เกณจิ การฺเณน
กฺกปิโธ ปจฺจาหฺราเปตฺตํ น ลภฺติฯ โยปิ อทาทฺตุกาโม จิตฺเตน ปณฺ อริวาทฺเตติ น กิณฺจจิ วทฺติ
โสปิ ปณฺ ปจฺจาหฺราเปตฺตํ น ลภฺติฯ โย ปณฺ มยา ตุมฺหากํ สนฺตกํ คหิตํ วา ปริภุจฺจํ วาติ
วฺจเต คหิตํ วา โหตุ ปริภุจฺจํ วา มยา ปณฺ ตํ เกณจิเทว กรณฺเณน จปิ ตํ ปากตฺติกํ กาดํ

วภูตตีติ วทติ อัยมฺ ปจฺจาหฺราเปตฺมฺ ลภติ ฯ ดาวกาลิเกติ ปฏิทสฺสามิ ปฏิกริสฺสามีติ เอวํ
คณฺหนตฺสส ดาวกาลิเกปิ คหณฺเ อนาปตติ ฯ คหิตมฺปนฺ สเจ ภณฺทสฺสามิโก ปุคฺคโล วา
คโณ วา ตฺยฺเหเวตํ โหตุติ อนุชานาติ อิจฺเจตํ กุสฺลํ โน เจ อนุชานาติ อหฺราเปนฺเต
ทาทพฺพํ ฯ

(ประชุมมนัคนคปาสาทิกา ทุคฺติปฺปาราชิก หน้า ๔๕๔)